

Indledning

Flersprogsområdet i Haderslev Kommune

Målet med denne handleguide er at sætte mål og rammer for det fremadrettede arbejde for flersprogede elever i Haderslev Kommune. Derudover er den tænkt som et hjælpsomt redskab for skolernes ledelse, flersprogscoordinatorer og medarbejdere.

I Haderslev Kommune vil vi sikre tydelighed og gennemsigtighed, der kan komme både fagprofessionelle og den enkelte elev til gode.

Modellen for flersprogsområdet har fokus på nærhedsprincippet, og hvordan man i undervisningen og i skolens samlede integration, bedst muligt kan tilgodese den flersprogede elevgruppe sprogligt, fagligt og kulturelt.

Eleverne går som udgangspunkt i skole på deres distriktsskole. Nyankomne elever integreres direkte i almenklasser, i kombination med basisundervisning på særlige hold eller som enkeltmandsundervisning. Der sikres et tæt samarbejde mellem undervisningen i almenklassen og DSA-basisundervisningen*.

*DSA: Dansk som andetsprog [Børne- og Undervisningsministeriet](#)

I Haderslev by arbejdes med en model, hvor alle nyankomne elever begynder deres skolegang på følgende skoler:

- 0.-6. klasse på Fællesskolen Sct. Severin Hammelev, med integration direkte i almenklassen
- 7.-9.klasse på Fællesskolen Favrdal Fjelstrup, med integration direkte i almenklassen
- Den udvidede modtagelsesklasse IClass på 10. ved Kløften, for elever i alderen 14-18 år

Med afsæt i Haderslev Kommunes børn- og ungepolitik, sættes der fokus på fleksible rammer for børn og unges udvikling og uddannelse, og målet er at sikre at kvalitet, nærhed og inddragelse er i højsædet.

Handleguiden skal understøtte Haderslev Kommunes fokus på nærhed, specialisering og faglighed, tværfagligt samspil og decentrale løsninger.

For at vi sammen kan løfte og styrke den flersprogede elevs mulighed for at indgå i skolens fællesskaber og understøtte skolens professionelle læringsfællesskaber håber jeg, at vi sammen kan udvikle flersprogsområdet og styrke brede børnefællesskaber.

Med venlig hilsen

Dorthe Bach Dall

Pædagogisk konsulent

Børn- og Kulturservice

Haderslev Kommune

Christian X's Vej 39

6100 Haderslev

Tlf. 30 43 73 65 / 74 34 34 34

bach@haderslev.dk

Indholdsfortegnelse

Handleguide for flersprogsområdet	0
Indledning	2
Flersprogsområdet i Haderslev Kommune	2
Målsætning	5
Kompetenceudvikling	6
Flersprogskoordinatører	6
DSA-basis	10
DSA-supplerende	10
Afdækning af elevens sproglige ressource	11
Den gode modtagelse	12
Skole-hjem samarbejde	13
MindSpring for forældre	13
Fritid og SFO	14
Sprogtilegnelse og didaktisk viden	8
Tolkning	14
Tildelingsmodellen	15
Sparring og vejledning	15

Målsætning

Haderslev Kommune vil arbejde for, at der skabes de bedste lærings- og trivselsforudsætninger for flersprogede elever.

- Flersprogede elever skal udvikle sproglige kompetencer med udgangspunkt i deres samlede sproglige forudsætninger, sådan at eleverne kan forstå og anvende talt og skrevet dansk.
- Eleverne bevidstgøres om sprog og sprogtilegnelse med henblik på en aktiv og ligeværdig deltagelse i skole og samfundet samt forberedelse til videre uddannelse.
- Elevernes selvværd skal styrkes, og fremme deres oplevelse af sprog som kilde til udvikling af personlig identitet.

- Modellen for flersprogsområdet skal understøtte Haderslev Kommunes fokus på nærhed, specialisering og faglighed, tværfagligt samspil og decentrale løsninger.
- Modellen for flersprogsområdet har til hensigt at understøtte at den flersprogede elev integreres i almenområdet.

For at facilitere at eleven og læringspersonalet oplever sammenhæng, både fagligt og med fokus på elevens trivsel er proceduren, at den pædagogiske konsulent for området kontaktes ved skoleskift, både internt i kommunen og ved flytning til en anden kommune. Dette for at understøtte gennemsigtighed, og for at skabe inkluderende læringsforudsætninger for den flersprogede elev.

Kompetenceudvikling

Haderslev Kommunes model for flersprogsområdet vil skabe et øget behov for viden om sprogtilegnelse og planlægning, gennemførelse og evaluering af en sprogbaseret undervisning, da flere fagprofessionelle skal løfte opgaven. Dette understøttes gennem et kompetenceudviklingsforløb "Sproget i dit fag" i samarbejde med professionshøjskolen UCL. I et samarbejde mellem skolen og den pædagogiske konsulent for området, planlægges tre kursusgange. Målet er at læringspersonalet styrkes i at facilitere inkluderende læringsfællesskaber, som tilgodeser den flersprogede elevs behov for øget stilladsering og inddragelse af elevens samlede sproglige ressource.

Flersprogs koordinatore

Flersprogs koordinatorfunktionen varetages af en lærer som har kompetencer indenfor flersprogsområdet og er en funktion alle skoler skal facilitere. Koordinatorens opgave består i at varetage DSA-basis og DSA-supplerende undervisning og vejlede kollegaer og ledelse i at understøtte og planlægge

undervisning, der tilgodeser en sprogbaseret undervisning. Målsætningen er at flersprogskoordinatoren er tilknyttet skolens PLC og varetager opgaver i samarbejde med skolens øvrige vejledere. Koordinatoren deltager i det kommunale netværk for kommunens flersprogs koordinatore. I netværket sættes fokus på videndeling, tilførsel af nye tiltag og viden på området. Netværket skaber rammen for at sætte fokus på de udfordringer skolerne møder. Et kommunalt oplæg til en funktionsbeskrivelse, vejleder koordinatoren i arbejdet og evalueres og tilpasses til den enkelte skoles kultur og ressource. Kommunens skoler står over for forskellige udfordringer i forhold til den flersprogede elevgruppe, og funktionen målrettes den enkelte skoles opgave.

Skolerne tilbydes en gang årligt et dialogmøde, hvor udviklingen for flersprogsområdet og hvilke tiltag der sættes fokus på drøftes.

Vejledning til indhold af funktionsbeskrivelse for flersprogs koordinatore:

- Samarbejde mellem flersprogs koordinatoren, den ansvarlige leder for flersprogsområdet og pædagogiske konsulent
- Deltagelse i tre årlige af netværksmøder (en hel dag i september, en kursusdag i oktober, tre timers møde i februar)
- I dialog med læringspersonalet, afdække behovet for en koordineret indsats for den flersprogede elev
- Sparring og vejledning med den pædagogiske konsulent
- To årlige møder med skolens ledelsesteam med fokus på indsatser og styrkelsen af flersprogsområdet på skolen
- Understøtte skolens brug afdækningsmaterialet "Hele vejen rundt om elevens sprog og ressource – Haderslev udgaven".

- I samarbejde med trivselsmedarbejdere, ledelse og den pædagogiske konsulent arbejdes med sammenhængen og overgangen mellem dagtilbud og skole
- Videndeling på området, samt understøtte skolens udvikling på flersprogområdet med afsæt i sprogtilegnelse, didaktik og kulturmøde
- Videreformidle nye tiltag på området til skolen personale og ledelse
- I tilknytning til PLC vedligeholdes og udbygges skolens materialesamling

Sprogtilegnelse og didaktisk viden

Sprogtilegnelse består overordnet af tre faser; ordindsamlingsfasen, udfyldningsfasen og sofistikeringsfasen. Tilegnelsen af dansk forløber ikke på samme måde som udviklingen af modersmålet, idet eleven har et modersmål, som eleven bygger videre på i tilegnelsen af dansk. I den pædagogiske tilrettelæggelse af undervisningen, skal elevens sproglige forudsætning medtænkes i planlægningen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen.

Sprogtilegnelse tager tid, og fordrer en praksis, hvor faglærere også er sproglærere, og har et medansvar for elevens sproglige udvikling. Ingen elever har fagsprog som modersmål, og det kan tage op til 7 år at lære et skole- og fagsprog. I den pædagogiske tilrettelæggelse af undervisningen, skal elevens sproglige forudsætning medtænkes i planlægningen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen.

Inkluderende læringsfællesskaber styrker eleven i at tilegne sig et nyt sprog, og det er vigtigt at indtænke disse fem faktorer:

- Skolens organisering af flersprogsområdet - udviklingen af en ressourcetænkning

- Samarbejde og overlevering mellem lærere – overgangs- og sammenhængsprocedurer
- Inddragelse af alle klassens elever
- Elevernes kompetencer skal i spil
- Sprogligt udviklende didaktik i klassen

DSA-basis

Faget dansk som andetsprog – basis er for tosprogede elever, som ved optagelsen i skolen ikke har sproglige forudsætninger i dansk for at kunne deltage i klassens undervisning med rimeligt læringsudbytte. I Haderslev Kommune indskrives den flersprogede elev i en almenklasse, og tildeles de to første år af sin skolegang økonomiske ressourcer, der svarer til at hver flersproget elev, udløser to ugentlige lektioner. Disse timer udnyttes bedst ved at tilbyde DSA-basisundervisning på hold, sammen med andre flersprogede elever, eller ved at sammentænke den samlede tildeling til klassens elever med særlige indsatsområder. Basisundervisning i dansk som andetsprog er et forløb på op til to år, som kan gives i børnehaveklassen og i 1. til 10. klasse. Basisundervisningen har et tydeligt fokus på sproget dansk, hvilket kommer til udtryk i fagets fire kompetenceområder: Læsning, skrivning, lytning og tale. DSA-basisundervisningen skal sikre at den flersprogede elevs deltagelsesmuligheder i almenklassen styrkes, og det er derfor meget vigtigt, at det faglige indhold i DSA-basisundervisningen planlægges i tæt samarbejde mellem lærerteamet i almenklassen og læringspersonalet der varetager DSA-basisundervisningen.

DSA-supplerende

Dansk som andetsprog supplerende, skal indtænkes i den sprogbaserede undervisning. Dette kan udmønte sig i vejledning og sparring i universer, på årgange og i klasseteam, samt mulighed for co-teaching i klasserummet i samarbejde med skolens flersprogs koordinator.

Der tilføres gennem kompetenceløfterne på skolerne, viden og redskaber, der sikrer muligheden for viden om planlægningen af tilgange, strukturer og strategier der understøtter sprogtilgængelsen i almenklassen.

Afdækningsmaterialet "Hele vejen rundt om elevens sprog og ressource – Haderslev udgaven" sikrer en mulighed for, at et lærerteam i fællesskab

forpligtes til at sikre og planlægge undervisning, der understøtter en faglig og sproglig progression for den flersprogede elev. Ved at sikre tid til et forpligtende teamsamarbejde, på klasse- årgangs- og univers niveau, sikres muligheden for at reflektere og koordinere indsatser gennem flerfaglige tilgange. Dette sikrer, at der i alle fag sættes fokus på sprogtilegnelse, didaktik samt strukturer og strategier, der kan komme hele elevgruppen til gode. I tildelingen til skolens samlede andel af flersprogede elever, er der tildelt midler, der skal understøtte DSA-Basis undervisningen.

Afdækning af elevens sproglige ressource

Vi har i Haderslev kommune med afsæt i undervisningsministeriets afdækningsmateriale "Hele vejen rundt om elevens sprog ressourcer" udarbejdet en lokal udgave. Dette materialer skal understøtte det pædagogiske personale i at følge elevens sproglige progression og indtænke elevens modersmål som en vej til at tilegne sig det nye sprog. Materialet er implementeret gennem flersprogskoordinatorene, som kan være behjælpelige med at introduktion til materialet.

Fra skoleåret 2021-2022 indføres, at alle flersprogede elever på 6. årgang, der i samarbejdet mellem flersprogskoordinatoren og klassens lærere, vurderes at ville profitere af en afdækning af den samlede sproglige ressource, afdækkes ved hjælp af materialet "Hele vejen rundt om elevens sprog og ressource – Haderslev udgaven".

Den gode modtagelse

Integrationsafdelingen, under Haderslev Jobcenter, eller familier som henvender sig til Borgerservice sender informationer (navn, cpr. nr., land, sprog, tlf.nr.) om nytilkomne flersprogede børn til den pædagogiske konsulent på området. Herefter foretages skoleplaceringen ud fra den fastlagte model for området, hvor eleven som udgangspunkt går i distriktsskolen, og integreres direkte i almenklassen.

Sentankomne elever, visiteres til det bedst egnede tilbud, og indskrives i modtagelsestilbuddet i IClass på 10. ved Kløften eller på distriktsskolen. Den pædagogisk konsulentvaretager visiteringen.

- Nytilkomne migranter, som henvender sig til nærmeste skole indskrives i distriktsskolen, efter at skolen har indledt et samarbejde med den pædagogiske konsulent
- Den modtagende skole indkalder eleven og familien til det første møde på skolen.
- På skolen modtager det pædagogiske personale fra almenklassen, skolens flersprogskoordinatoren eleven og familien. Til mødet bestilles en videotolk, der sikrer at vigtige informationer både fra familien og skolen kan videregives.
- Elevens tidligere skoleforhold afdækkes af den modtagende skole, og der foretages en løbende sprogvurdering, for at sikre en sproglig progression. Flersprogskoordinatoren vurderer i samråd med ledelsen og det pædagogiske personale hvilken DSA-indsats der etableres.
- Det anbefales at skolens ledelse sikrer, at der etableres vejledningsforløb for det modtagende lærerteam, i et tæt samarbejde med flersprogskoordinatoren.

Haderslev Kommune har udarbejdet en publikation "En god skolestart for flersprogede elever og familier" som findes på intranettet under Pædagogik og Læring. Publikationen findes på dansk, arabisk og engelsk.

Skole-hjem samarbejde

For at skabe de bedste betingelser for elevens læring og trivsel, er det vigtigt at have et særligt fokus på, hvordan samarbejdet med familien lykkes bedst. Forældre er de vigtigste medspillere i elevens læring, udvikling og trivsel. For at sikre et velfungerende samarbejde med den flersprogede forældregruppe er følgende vigtigt at indtænke i skolens praksis:

- Kommunikation gennem videotolkning
- Dialog med familien gennem en tålmodig indføring i dansk skolekultur
- Forældremøder i samarbejde med f.eks. integrationskonsulenter
- Forældremøder kun for den flersprogede forældregruppe
- Fleksibilitet i anvendelsen af platforme til kommunikation
- Mind-spring forældrekurser tilbydes i samarbejde med integrationskonsulenter og den pædagogisk konsulent for området

MindSpring for forældre

MindSpring-gruppeforløbet for forældre har til formål at styrke forældrene i mødet mellem egen og den nye kultur, samt at forebygge risikoen for familiemæssige og psykosociale problemer og dermed mistrivsel hos børnene. MindSpring-gruppeforløbet sætter fokus på forældreskab og opdragelse, normer og værdier samt stress, identitet og traumer, og dermed på de eksilproblematikker som følger, når man skal opdrage sine børn i en ny kultur (MindSpring, 2015).

MindSpring-metoden til forældre arbejder med temaerne:

- Forældrerollen i en ny kultur, nye normer og værdier.

- Identitet, identitetsforandring og udvikling.
- Stress, traumer og håndtering af dette.
- Opdragelses- og læringsmetoder

Ønsker man som skole at indlede et samarbejde om MindSpring kontaktes den pædagogiske konsulent på området.

Fritid og SFO

Den flersprogede elevs deltagelsesmuligheder i fritiden skal styrkes gennem, nærhedsprincippet, hvor den flersprogede elev indskrives i distriktsskolen, som skal sikre at eleven får tilknytning til det lokalmiljø eleven bor i. Dette skal skolen understøtte eleven i, ved f.eks. at være behjælpelig med kontakt til foreningslivet. Samarbejdet med medarbejderne fra Den Boligsociale Helhedsplan, kan støtte skolen og styrke elevens mulighed for at indgå i fællesskaber i sin fritid.

SFO-personalet tilbydes vejledning og sparring i at planlægge en sprogpædagogisk praksis, vejledning i styrkelsen af dialogen med familierne og samarbejde ud fra stærke netværk på tværs af kommunens indsatser.

Tolkning

Haderslev Kommune har tegnet en tolkeaftale med Tolksdanmark. Denne aftale indeholder, at vi som udgangspunkt udelukkende bruger videotolkning. I skoleåret 2019-2020 har der været afholdt et kursus i brugen af videotolkning. Dette kan ved behov afholdes igen.

Det samlede budget for tolkning er 200.000 kr.

Det er væsentligt at bruge tolkning, i det omfang der styrker og understøtter samarbejdet med den flersprogede familie. Oversættelser af invitationer og anden skriftlig information oversættes som udgangspunkt ikke. Familien kan modtage disse informationer på skrift, sms eller på Aula og anvende google

translate. Vores integrationsafdeling er også behjælpelige med kontakt til familierne.

Tildelingsmodellen

Tildelingsmodellen for flersprogsområdet varetages af den pædagogiske konsulent på området, og opgøres hvert år den 1. november.

Modellen indeholder følgende principper:

- Flersprogede nyankomne elever tildeles i deres første to år i en dansk folkeskole ca. 40.000 kr. årligt (pristalsreguleres)
- For flersprogede børn med sproglige udfordringer, der skal begynde i børnehaveklassen, visiteres disse af den pædagogiske konsulent i samarbejde med dagtilbud og skole, for at vurdere om de skal indgå i optællingen pr. 1. november.
- De resterende frie midler fordeles efter antal af flersprogede børn på skolen, som har gået i en dansk folkeskole mere end to år, efter konkret optælling den 1. november.
- De resterende frie midler prioriteres til følgende indsatser på skolen:
 - Kompetenceudvikling inden for området
 - Koordinatorfunktionen
 - DSA-supplerende.

Sparring og vejledning

Haderslev Kommune arbejder for tydelighed og gennemsigtighed på flersprogsområdet. Dette skal komme både fagprofessionelle og den enkelte elev til gode. Forudsætningen er, at vi sætter alle fagligheder og ressourcer i spil.

Nysgerrighed og åbenhed overfor flere fagligheder er forudsætningen for, at alle elever kan opleve sig som betydningsfulde medlemmer af skolens

fællesskaber. Vi må sammen arbejde for brede børnefællesskaber der skaber deltagelsemuligheder for alle skolens elever.

Der tilbydes følgende:

- Vejledning og sparring med skolens ledelse i strategier for flersprogsområdet
- Vejledning af skolens flersprogs koordinatore
- Samarbejde med integration om en styrkelse af det gode forældresamarbejde
- Samarbejde med Det Rådgivende Team
- Tværgående indsatsmøder med Familieafdelingen
- Faglig rådslagning på tværs af skoler, dagtilbud, sundhedsplejen, familieafdelingen og integration

Pædagogisk konsulent

Dorthe Bach Dall

Børn- og Kulturservice

Gåskærsgade 26

6100 Haderslev

Tlf. 30 43 73 65

bach@haderslev.dk

Udgivet marts 2021

Haderslev

Haderslev Kommune
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev
Udarbejdet af
pædagogisk konsulent
Dorthe Bach Dall,
september 2021

www.haderslev.dk